

Агитатордын БЛОКНОДЫ

1979

ДЕКАБРЬ

12 №

1978

1978

1978

1978

1978

1978

Бастыра ороондордын пролетарийлери, бириккилегер!

АГИТАТОРДЫН БЛОКНОДЫ

12 №
декабрь
1979 j.

КПСС-тин Горно-Алтайский обкомынын пропаганда ла агитация бөлүги

ОТ-ЈАЛБЫШТА ЛА МАКТА

1979 жылда 3 декабрьда Кызыл Маанынын ордендү Сибирьдеги военный округтын 60 жылы толды. Онын жуучыл биографиязы — бистин Төрөлисти жүзүн-башка өштүлерден корулап алары учун эрчимдү тартыжып жуулашкан Сибирьдин ишкүчиле јаткандарынын ла жуучылдарынын биографиязы болуп јат.

Ада-Төрөлиске јеткер-түбек келген калапту өйлөрдө бистин округ керектердин тос јеринде болотон, Сибирьдин полкторынын ла дивизияларынын жуучыл магы бастыра ороонго таркап туратан. Ыраактагы 1919 жылда Сибирьдеги черүлер Новониколаевскти (эмди Новосибирск) актардан јайымдаганыла колбой жуучылдарды ла командирлерди уккып ийген телеграммада В. И. Ленин Сибирский округты мактаган. Сибирский военный округ алтан жылдын туркунына Советский Жуу-јепселдү Ийде-күчтердин героический историязына көп мактулу страницалар бичиген. Онын ол јакшынак керектерин Коммунистический партия ла Советский башкару бийик темдектеп, 1974 жылда Кызыл Маанынын ордениле қайралдаган.

Улу Октябрьский социалистический революция јенген кийинде Совет јан бастыра ороондо түрген төзөлип баштаган. Је јендирткен кулданаачы класстар өскө ороондордын империалисттеринин болужыла ороондо гражданский жуу баштагандар. Революциянын једимдерин корып алар задача тура берген. Партиянын башкарганыла бастыра ороондо добровольческий отрядтар төзөлгөн. Сибирьде ол отрядтар акчехтерле, Колчактын черүлериле калапту жууларда төзөлгөн. Ол отрядтар согында Кызыл Черүнин полкторы ла дивизиялары болуп бириккен.

1918 жылда 4 майда В. И. Ленин он бир военный округ,

Горно-Алтайский обком
Библиотека Читальный зал

ол тоодо Күнбадыш-Сибирьдеги военный округты тӱзӱӱри керегинде декретке кол салган. Је 1918 жылда контрреволюционерлер Сибирьде јангы бойларынын колына алып ийерде, округты тӱзӱӱр иш токтой берген.

Партиянын Тӱс Комитеди Сибирьде контрреволюцияла тартыжуны тыныдарга амадап, 1918 жылда декабрь айда РКП(б)-нин Тӱс Комитединин Сибирьдеги бюрозын тӱзӱгӱн. 1919 жылда август айда ВЦИК Сибирьдин революционный комитедин јӱптӱгӱн. Шак ла бу партийный ла советский органдар Колчактын черӱлерин, японский, американский ле английский интервенттерди туй оодо согор ишти тӱзӱп башкарарына келишкен.

Сибирьдеги революционный ийделерге болуш эдип кӱп черӱ ийилген. 1919 жылдын экинчи јарымында ӱчинчи ле бежинчи кызыл черӱлер Уралдын кырларын ажала, Сибирьди јайымдап баштаган. Колчактын черӱлериле сӱреен тын јуулажып, озор 1919 жылда август айдан ала ноябрь айга јетире Омскко једеле, бу городты ӱштӱден јайымдап алган. 1919 жылда Сибревкомнын 3 декабрьдагы јӱбиле Омский военный округ тӱзӱлгӱн. Ого Омский, Томский, Челябинский, Семипалатинский, Алтайский губерниялар кирген. 1919 жылда 24 декабрьда Омский военный округты Сибирьдин военный округы деп ӱскӱртӱ адаган. Военный округтын черӱлеринин баштапкы командующийи Николай Николаевич Петин болгон. РКП(б)-нин Тӱс Комитединин Сибирьдеги бюрозынын сураганы аайынча 1920 жылда 10 сентябрьда Реввоенсовет Сибирьдин черӱлеринин Политический управлениезин тӱзӱйлӱ, онын начальнигине 5-чи Кызыл Черӱнин јарлу политический ишчизин, озогы большевик Николай Кузьмич Гончаровты јӱптӱгӱн.

Сибирьдин кызыл черӱлерине партизандардын кӱп тоолу отрядтары јаан болуш јетирген. Бежинчи черӱнин командованиези партизандардын отрядтарыла колбулу болгон. Алтайда партизандардын тартыжузын јарлу партийный ла советский ишчилер И. В. Присягин, Цаплин, М. Ф. Казаков ло ӱскӱлӱри де башкарган. Партизандардын черӱлеринин, полкторынын ла отрядтарынын бажында революциянын керегине бастыра јӱрӱмин беринген командирлер Е. И. Мамонтов, А. Д. Кравченко, И. В. Громов тургандар. Совет јан учун тартыжуда И. Я. Третьяк командир болгон Горно-Алтайский партизанский дивизия ат-нерелӱ јуулашкан.

Дивизиянын Н. С. Усовко ло А. А. Чукломинге баштаткан баштапкы ла экинчи бригадалардын партизандарынын мактулу тартыжузы качан да ундылбас.

Гражданский жуу божогон кийинде совет албаты социализмди тюзоп будурип баштады. Же орооннын кезик жерлеринде контрреволюционерлер ойто ондойип келген. Округтын черузи Сибирьдин кезик уездтеринде кулактардын ла эсерлердин туймеенин жоголткон. Алтайский губерниянын жеринде гражданский жуу эки жылдан ажыра откон. 1920 жылда жаскыда Алтайский губерниянын агашту чолдоринде ле кырларында контрреволюция бажын кодурген. Жажынып жаткан атамандар бандалар жууган. Бакич генералдын, Колчактын офицерлери болгон Казанцевтин, Кайгородовтын, Семеновтын ла осколоринин де арткан-калган акгвардейский отрядтары Алтайдын журттарын тоноп, улусты олтурип тургандар.

Ол бандаларды оодо согуп, жуулап жоголторына Кызыл Черуге жербойында журтаган улус, ЧОН-нын отрядтары жаан болуш жетиргилеген. Жаламаннын монку кырларын кышкыда ажып барала, Оймон ичинде жуулган Кайгородовтын арткан-калган черузин жуулап жоголткон И. И. Долгих командир болгон ЧОН-нын эскадронын Туулу Алтайдын ишкучиле жаткандары качан да ундыбас. Актардын арткан-калган черулериле, бандиттерле жуулажарында эрчимду турушкан Иван Алексеевич Вяткиннин, Михаил Федорович Параевтин, Василий Алексеевич Тулиннин, Иван Григорьевич Никулиннин, Геннадий Николаевич Прасоловтын, Егор Исакович Чулжовтын, Василий Минеевич Тютюнниковтын, Захар Ильич Шуклиннин ады-жолы Алтайда гражданский жуунын историзына бичилген.

Округтын жуучылдары бойларынын жуучыл таскадузын тынгытканыла, политический билгирин бийиктеткениле коштой, хозяйственный строительстводо эрчимду туружып келдилер. Баштапкы ла жылдардан ала округ командирлер белетеерине жаан ажару эткен. Бир канча военный училищелер ачылган.

1929 жылда Сибирьдеги военный округтын черулерин КВЖД-де Китайдын милитаристтеринин черулерин оодо согорында бойынын политический бийик таскадузын ла жуулажып билерин коргускен. 21-чи стрелковый дивизияны ла 63-чи стрелковый полкты башкару мактулу революционный

Кызыл Мааныларла кайралдаган. Беш жүстен ажыра кызылчерүчилер ле командирлер Кызыл Маанынын ордендериле кайралдалган. Олордын ортодо Кан-Оозы аймакта «Путь Ленина» колхозтын колхозчызы болгон Казакулов Ногондой болды.

1938 жылда август айда Советский Черү, ол тоодо Сибирьдин жуучылдары Хасан көлдин жанында, 1939 жылда Халкин-Голдын жанында Япониянын милитаристтеринин табарузын туй соккондор. Ол жууларда Туулу Алтайдын улузы С. А. Соснин, О. С. Салбашев, П. В. Блинов, К. Ф. Куликов, И. М. Кумысов, И. Г. Максимов, Н. П. Дейнижин ле өскө дө жуучылдар турушкан. Японский самурайларла жууларда жалтанбазын ла героизмин көргүскендери учун сибиряк капитандар Лазарев ле Провалов, лейтенанттар Левченко ло Мошняк Советский Союзтын Геройларынын ат-нерезин аданган.

1939 жылда ноябрь айдын учунда акфиндерле жуу башталган. Жуу башталарда ла бистин округтан советско-финский фронтко чаначы жуучылдар атанган. Олордын тоозында Туулу Алтайдан М. И. Морозов, Г. Г. Тырышканов, И. П. Баймасов, В. М. Гладышев, В. Р. Самойленко ло өскө дө көп жуучылдар атанган. Акфиндерле жууларда ат-нерелү жуулашкандары учун Сибирьден барган черүлерден 297 кижини ордендерле, медальдарла кайралдалган, полковник Кутейниковко, майор Смирновко, лейтенант Спиряковко, батареянын командири Алпеевке Советский Союзтын Геройынын ады адалган. Жуу токтоордо Сибирьдин черүлери жанып келеле, бойынын жуулажар таскадузын онон ары тыгыда бердилер.

Je ол өйдө телекейде айалга сүреен кату, Советский Союзка анчадала тын жеткерлү болгон. СССР-дин грандарынын жанында гитлеровский Германия баштаган экинчи телекейлик жуу көнжип турган.

1941 жылда 22 июньда гитлеровский фашисттердин черүлери бистин ороонды жуулап кирди. Партиянын кычырузыла совет албаты Ада-Төрөлин корулап аларына туруп чыккан. Ада-Төрөл учун Улу жуунын фронтторында Сибирьдеги военный округтын солдаттары, командирлери ле политический ишчилери, бастыра Советский Черү чилеп ок, жалтаныш жоктон ат-нерелү жуулашкан. Бистин Төрөлистин төс городын — Москваны корыыр жууларда Сибирьдин 78-

чи ле 178-чи стрелковый дивизиялар анчадала эрчимдү турушкандар. Шак ла Москванын јанында өткөн јууларда Алтайдын кижизи — политрук В. Клочков «Россия телкем, је мынан кайра базар јер јок — киймисте Москва!» — деп айтканы историяга алтын букваларла бичилген.

Сталинградтын јанында јуу-согушта турушкан Сибирьдин төрт дивизиязына јалтанбазы ла героизм учун гвардейский ат-нере адалган, эки дивизияны Кызыл Маанынын ордениле кайралдаган. Он бир јуучылга Советский Союзтын Геройынын ат-нерези адалган. Мында Горно-Алтайсктын кижизи Илья Захарович Шуклин бойынын орудиезиле өштүнин 14 танкын, пехоталу 4 машиназын оодо аткан. Бу јуу учун И. З. Шуклинге Советский Союзтын Геройынын ат-нерези адалган. Сталинградтагы јуу-согушта анайда ок Туулу Алтайдан П. Н. Долгов, А. Я. Вольных, Н. В. Рябчиков, М. С. Воробьев, С. М. Дударев, В. С. Половинкин, М. Д. Берсенев ле өскөлөри де турушкан.

Сибирьдин бир канча дивизиялары ла полкторы Курсктын јанындагы сүреен јаан јуу-согушта турумкай јуулашкан. Сибирьдин 67-чи гвардейский дивизиязы јангыс ла айдын туркунына өштүнин 11172 солдатты ла офицерди, 399 танкты јуулап јоголткон. Немецко-фашистский черү јангыс дивизияла јуулажып, ол кире көп јылытуны оног озо качан да этпеген. Курсктын јанындагы јуу-согуштарда Сибирьдин 20 јуучылына Советский Союзтын Геройынын ат-нерези адалган. Орелдын ла Курсктын јанында бистин јерден В. И. Кашеев, К. Ф. Михайлов, Н. И. Боев ле өскө дө көп нөкөрлөр турушкан.

Сибирьдин јуучылдары Ленинградты, Прибалтиканы, Белоруссияны, Украинаны јайымдаарына тын јөмөлтө эткендер. Днепрди кечкен учун Сибирьдин эки јүс јуучылына Советский Союзтын Геройынын ат-нерези адалган. Олордын тоозында Туулу Алтайдын улузы — Геннадий Дмитриевич Гордополов, Василий Иванович Харитошкин, Кыдран Александрович Тугамбаев, Жанибек Акатович Елеусов, Феогент Филиппович Ермолаев, Илья Тимофеевич Осипов.

Фашизмле тартышкан историяга Сибирьдин көп дивизияларынын ла полкторынын ат-нерези кирген. Олор Польшаны, Румынияны, Венгрияны, Югославияны, Болгарияны, Чехословакияны ла өскө дө ороондорды фашисттерден јайымдаган. Ол черүлерде бистин областтан Н. В. Адыяков,

И. О. Тишкенов, Г. Д. Калкин, Н. А. Бойко, И. Т. Тошпоков, Ф. Н. Вурм, Г. П. Танаев, Г. П. Шишкарев, И. И. Русин ле өскө дө көп-көп нөкөрлөр болгон. Сибирьдин улузы партизандардын отрядтарында база жуулаштылар. Олордын тоозында Туулу Алтайдан И. А. Чуконов, С. В. Шашуков, П. С. Чепуштанов, А. Я. Казанцев турушкан. Партизан болло, жалтанбай ат-нерелү жуулашканы учун Александр Николаевич Ленкинге Советский Союзтын Геройынын ат-нерези адалган.

Сибирьдин жуучылдары ат-нерелү жуулашканын бастыра жер-телекей уккан. Олордын эткен керектерин Төрөли бийик темдектеген. Сибирьдин 1232 жуучылы Советский Союзтын Геройы, олордон беш кижжи эки катап, Александр Иванович Покрышкин десе үч катап Геройы болды. 140 кижжи Мактын бастыра үч орденин тагынды. 28 кижжи Александр Матросовтын жозогыла жууда жегери, нөкөрлөринин жүрүми учун бойынын жүрүмин бергендер. Сибирьдин 20 дивизиязы гвардейский ат-нере аданган.

Жууда коммунисттер өскө жуучылдарга жозок болуп, эн ле жеткерлү жерде жуулаштылар. Офицер-сибиряк, коммунист Масловский Ленинградтын жанында жууда өлөр алдында бойынын уулына бичиген: «Менин кару уулым! Бис, байла, тушташпас болорыс. Мен жагы ла жуучыл жакару алдым, оны бүдүрүп тура, мен тирү артпазым. Сенин адан Төрөли учун өлүмге барып жатканына оморкоп жүр». Ада-Төрөл учун Улу жууда турушкан Сибирьдин коммунист-жуучылдарынын кебери андый болгон.

Ада-Төрөл учун Улу жуу токтогон кийинде ондор жылдар өтти. Бу жылдардын туркунына совет албаты коммунизмди бүдүрүп, экономикада, наукада ла культурада ичкери жаан алтам эткен. Кызыл Маанынын ордениле кайралдаткан Сибирьдеги военный округтын бүдүми база өскөлөнди. Жуучыл техника ла улус база өскө боло берди.

Сибирьдеги военный округтын черүлеринде Туулу Алтайдын жуучылдары жагы техниканы үренип билип аларында жаан једимдерге једип алгылайт. Олордын тоозында рядовойлор: Юрий Адыбасов, Сергей Улыбин, Александр Хохряков, Виктор Гусляков, Борис Барбаров, Сергей Лопатин, курсанттар: Владимир Будюкин, Александр Катунцев, Владимир Стариков, Михаил Шелепов ло өскөлөри де.

Сибирьдин жуучылдары амыр-энчү де өйдө партиянын

ла башкарунын жақаруларын бүдүрүп, бистин государство-быстын жеткер жок болорын тыгыдары учун тартыжып турулар. Советский жуучылдар Даманский ортолыкта маоисттердин каршулу кылыктарын туй соктылар. Мында жалтанбай ат-нерелү тартышкандардын тоозында эки сибиряк — Советский Союзтын Геройлоры: старший лейтенант И. И. Стрельников ло старший сержант Ю. В. Бабанский. Кытайдан жуулап киргендерле жуу-согушта бистин жердин кижизи Борис Головин бойынын жүрүмин Төрөли учун берген. Головиннин адыла Горно-Алтайск городто бир ором адалган.

Быыл Кызыл Маанынын ордениле кайралдалган Сибирьдеги военный округ бойынын 60-чы жылдыгын темдектеп турарда, округтын жуучылдары жаан үйе жуучылдар өткөн героический жолды аярып, геройлорды ла полководецтерди эске алынып, олардын эткен ат-нерелү керектеринен бойына жозок алып, ол керектерди көптөдөргө ле байгызарга белетенип турулар.

ИДЕОЛОГИЧЕСКИЙ ИШТИН ТӨС УУЛАМЖЫЛАРЫ

Улу Октябрьский социалистический революция башталар алдында В. И. Ленин бичиген: «Бис социализмге чындык болорго турган болзобус, албаты-калыкты интернационально тазыктырарын эмдигештен баштаар учурлу».

Партия Лениннинг бу жакарузын жүрүмде туркаары ла кыйалта жогынан бүдүрүп жат. Бийик өзүмдү социалистический обществодо интернациональный тазыктыруны анчадала жашөскүрим ортодо өскүрерин тыгыдарын КПСС-тин XXV съезди база катап темдектеген.

Ондой аймактын партийный общественный организациялары ишкүчиле жаткандарды КПСС-тин ле советский албатынын революционный, жуудагы ла иштеги ээжиленген ээжилери аайынча тазыктырарына элбек ажару эткилелеп жат. Идеологический иштин бу ууламжыла өткүрүп турганынын амадузы мындый: аймактын ишкүчиле жаткандарына кажы ла коллективтин, кажы ла ишчинин общественный байлыкты көптөдөрине туружып турганы олардын гражданский, патриотический, интернациональный молжусун бүдүрүп турганы болгонын жартаары.

Онынчы бешжылдыкка алынган социалистический молжуларды бүдүрерге аймакта орус, алтай, казах ла өскө дөук албатылар бирлик күүн-санаала иштеп турулар. Партийный организациялар, идеологический ишчилер көп национальносту коллективтер нак иштеерине көп иштер бүдүргилеп жат. Аймакта интернациональный ла патриотический тазыктыру комплексный план аайынча өткүрилип жат.

КПСС-тин XXV съездинин жөптөрүн, СССР-дин жаңы конституциясын пропагандировать эдерде идеологический ишчилер национальный суракты бүдүреринде, СССР-дин албатыларынын нажылыгын, пролетарский интернационализмди өскүреринде ле тыгыдарында, ишкүчиле жаткандарды албатыхозяйственный пландарды бүдүреринде ле ажыра бүдүреринде коммунистический партиянын учурын көргүзерге амадап жат.

Ленинский национальный политиканын жүрүмде бүдүп турганы ла ишкүчиле јаткандарды патриотический ле интернациональный тазыктырып турганы аймакта кадрларды талдап, ишке тургузып ла тазыктырып турганынан иле-јарт көрүнөт. Аймакта орто ло бийик бөлүктөрдөги башкараачы иштерде он эки национальностту улус иштеп јат. Кадрларды талдаарда ла ишке тургузарда аймактын партийный организациялары элден озо олордын бүдүмјилеген керекке кандый күүн-санаалу болгонына, ол ишти бүдүрер аргазына, политический ле нравственный чындыгына ајару эдип турулар.

Аймактын партийный организациязы идейный тазыктырунын сурактарына, коммунисттерди, комсомолдорды ла ончо ишкүчиле јаткандарды научный көрүм-шүүлтеге, бийик нравственный чындылу болорына тазыктырарына күнүн сайын ајару эдип јат. Бу ишти бүдүрерде бис КПСС-тин Төс Комитединин «Идеологический, политико-таскамалду иштерди мынан ары јарандырары керегинде» јөбиле башкарынып јадыс. Улу Лениннин јакаруларын бүдүрөп, партия ишкүчиле јаткандарды таскадарда марксистско-ленинский теорияны үренерин улусты советский патриотизмге ле пролетарский интернационализмге таскадарыла колбулу өткүрөп јат. Онын учун патриотический ле интернациональный тазыктыруда партийный ла экономический үредүнин учуры сүрекей јаан. Јылдын сайын аймактын предприятиелериндеги, совхозтордогы ла колхозтордогы партийный ла комсомольский үредүлөрдүн бөлүктөринде коммунисттердин ле комсомолдордын 75 проценти үрөнгилеп јат. Партиянын райкомы КПСС-тин тыш јанындагы ленинский политиказын, эмдиги өйдөги идеологический тартыжунун сурактарын јартаарына анчадала аңылу ајару эдип туру. Јүрүмнин ченемелинен көргөндө, коммунистический партиянын ла Советский государствонын телекейде амыр-энчү учун чылаазыны јок өткүрөп турган ижин, СССР-дин ле өскө дө социалистический государстволордын телекейлик кызаланды јоголторы, бастыра телекейде амыр-энчү, јуу-јепселдерди јоголторы учун тартыжузын теренжиде јартаганы патриотический ле интернациональный тазыктыруны онон ары јарандырарга јакшынак јөмөлтө берип јат. КПСС-тин Төс Комитединин «Идеологический, политико-таскамалду иштерди онон ары јарандырары керегинде» јөбин жүрүмде

бүдүрүп, партиянын райкомы пропагандистский ишчилерди белетеерине аяруны тыгыткан. Аймакта пропагандисттердин жетен беш проценти бийик ле божодылбаган бийик үредүлү улус, олардын көп сабазы пропагандистский иште узак ойдин туркунына иштеп келгендер.

Партиянын сөзин албаты-калыкка бистин производствонун озочылдарынан, специалисттерден, башкараачы ишчилерден турган докладчиктер, лекторлор, политинформаторлор ло агитаторлор жетиргилеп жат. Чокум темдектер ажыра олар социалистический обществонун төс ийде-күчинин — албатынын најылыгынын учурын жартап турулар. «Знание» обществонун аймактагы организациясында лекторлордын тоозы 325.

Калганчы жылдарда лекциялардын тематикалары элбедилген. Көп саба лекциялар, докладтар ла беседалар советский жадын-жүрүм, албатылардын најылыгы, советский патриотизм ле пролетарский интернационализм керегинде кычырылып жат. Аймакта интернациональный тазыктыру керепинде сурактар аайынча докладтар айдатан аңылу докладчиктер темдектелген. Анчадала, «Советский патриотизм ле пролетарский интернационализм», «Ишкүчиле жаткандарды советский патриотизмге ле пролетарский интернационализмге таскадары», «Пролетарский интернационализм буржуазный национализмге удур» деп лекциялар көп кычырылат.

Текшинациональный оморкодуны көдүрерге нациялар ортодо колбу өткүретен текши тил орус тил жаан камаанын жетирет. Алтай албаты орус тилге үренерин жылбиркеп, жүрүмнин ончо бөлүктеринде онын учурын жакшы ондоп жат. Көп тоолу алтайлар орус тилди экинчи төрөл тилим дежедилер.

Партиянын райкомы анчадала үренчиктерди патриотический ле интернациональный таскадарга аңылу аяру эдип жат. Литературанын, историянын ла обществоведениенин урокторында үренчиктерди телекейдин албатылары ортодо најылык болорына, Төрөлин, Коммунистический партияны сүүрине үредип турулар. Ого жаан жөмөлтөни аймактын ончо школдорында төзөлгөн политический кружоктор ло интернациональный најылыктын клубтары жетиредилер. Анчадала Ийиндеги, Күпчегендеги ле Шибеедеги сегисжылдык үредүлү школдордогы интернациональный најылыктын клуб-

гары јакшы иштегилеп јат. Олордын үренчиктери Монголиянын, Кубанын, Венгриянын, Белоруссиянын, Қазахстаннын, Украинанын үренчиктериле письмолыжып турулар.

Интернациональный најылыктын клубтарынын лекторлары школдордогы пионерский отрядтарда өскө ороондордогы јашөскүримнин жүрүми, олордын јайымы учун тартыжу керегинде беседалар өткүргилеп јат.

Интернациональный најылыктын клубынын ижинде јаан ајару бедирелтеге эдилет. Күпчегендеги сеписјылдык үредүлү школдын А. Гайдардын адыла адалган дружиназынын пионерлери бедирелтенин «Искатель» деп отрядын төзөгөндөр. Ол отрядтын үренчиктери Ада-Төрөлис учун Улу јууда өлгөн Баранчиков Михаил Анчиновичтин сөөги кайда јуулганын тапкандар. Калужский областта Фомиичи јурттын үренчиктериле олар јаантайын письмолор алыжып јат.

Интернациональный најылыктын јакшынак школы — «Артек», «Орленок» деп пионерский лагерьлер. Бистин аймактан бу лагерьлерде оннон ажыра кижиле болгондор. Аймактын үч јүстен ажыра үренчиктери орооныстын городторына ла республикаларына экскурсияга барып жүргендер. «Јаантайын ла күн болгой», «Бис амыр-энчү учун» деп темалар аайынча јуруктардын конкурсын өткүрери аймакта јанжыгу боло берди.

Аймактын школдорында албатылардын најылыгынын фестивалин, јиит антифашисттин күнин өткүрери бийик башкартулу ла идейно-политический кеминде өткүрилип јат. Телекейлик керектерге учурлалган митингтер база өткүрилет.

Аймактын ишкүчиле јаткандарын советский патриотизмге ле пролетарский интернационализмге тазыктыларында колхозтордын, ишмекчилердин, служащийлердин ле үренчиктердин карындаштык союзный республикаларла, революциянын, јуунын ла иштин магынын јерлериле туристический јорукка жүргени јакшынак камаанын јетирип турганын бистин партийный организациялар јакшы ондоп турулар. Қалганчы эки јылдын туркунына андый јоруктарда одус кижиле турушкан.

Аймакта интернациональный ла патриотический таскадулу иш өткүреринде культуранын учреждениелери јаан камаанын јетирип турулар. Олордо өткүрилип турган иш-

терде совет албатынын жадын-жүрүминин ээжилери, бистин ороонынын ла социалистический госуларстволордын албатыларынын интернациональный наҗылыгы элбеде көргүзилп җат. Культуранын аймактын төс җуртындагы, Куладагы, Караколдогы ла өскө дө җурттардагы тураларында «Эки телекей — эки салым» деп тема аайынча оосло айдар журнал өткөн. Тематический эфирлер улам сайын өткүрилп җат.

Интернациональный тазыктыруда анчадала библиотеканын ишчилери элбеде турушкылап җат. Библиотекаларда бистин Төрөлистин ле социалистический ороондордын җедимин көргүскен бичиктердин выставкалары, литературанын обзоры, беседалар, лекциялар өткүрилп турулар.

Интернациональный тазыктыруда җаан камаанын бистин аймактын ишкүчиле җаткандарынын Монгол Албаты республиканын Баян-Улэгей аймагынын улузыла туштажып, ченемелдер алыжып турганы җетирет. Быыл аймакта Монгол албаты республиканын күндери өткүрилп, анда творческий интеллигенцияла, партийный ла советский ишчилерле, специалисттерле туштажулар өткүргендер.

Аймактын коммунисттери өштүлердин идеолопический диверсиязына каруу эдип, кажы ла ишчи политический сергелен болорын җеткилдеп турулар. Бис анайда ок политический җанынан билгири ас улустын күүн-санаазында националистический көрүм-шүүлтелер узакка артатанын база ундыбай җадыс.

Өткүрип турган иштеристин төс ууламҗызы — коммунисттердин, аймактын ончо ишкүчиле җаткандарынын политический билгирин бийиктедери. Ишкүчиле җаткандарды коммунистический күүн-тапту болорына тазыктыратан иштер темдектелген перспективный планыс аайынча бис ишкүчиле җаткандарды интернациональный ла патриотический таскадарын элбедип, бистин идеология ла моральга җарабас немелерле күүн-кайралы җок тартыжу өткүрип җадыс.

Быыл, бешҗылдыктын төртинчи җылында социалистический мөрөй элбеп, җаңы тебү алынды. Аймактын ишкүчиле җаткандары албатыхозяйственный пландарды бүдүрер ле ажыра бүдүрери учун тартыжып турулар. Промышленный предприятиялердин ишчилери (албатыны бытовой җанынан җеткилдеер комбинат, Устүги-Кадындагы агашхоз) тогус айдын планын җенүлү бүдүрип, эмди җылдык планды бүдү-

рери јууктажа берди. Совхозтордын ла колхозтордын ишчилери государствово јуртхозяйственный продукциялар садарынын јылдык планын јенүлү бүдүрип турулар.

Аймакта сегис кижии бешјылдык планын, 20 кижии 1979 јылдын планын бүдүрип койгон.

Аймактын партийный организациязынын, ончо ишчилеринин төс задачазы общественный малды коромјы јок кыштардары болуп јат. Бу ишти јенүлү өткүрерге партиянын райкомында ла партийный организацияларда кышкы өйдө мал ижинде тургандар ортодо өткүретен организационный ла массово-политический иштердин мероприятияези тургузылган. Коллективтердин молјулары тургузылып јөптөлгөн, молјулар ортодо өткүретен социалистический мөрөйдин ээжилери тургузылган. Кенгидеги совхозтын механизаторлары 1980 јылдын јаскы кыра ижинде туружатан техниканы эрте ле чындыйлу ремонттооры јанынан, «Искра» колхозтын колхозчылары дезе В. И. Лениннин чыкканынан ала 110 јылдыгына иште јенүлерле уткыры учун баштанкай эткендер.

Албатыхозяйственный иштин кажы ла бөлүгинде дисциплинаны, ээжини тыгыдарына јаан ајару эдилип јат.

Аймакта иштер ончозы јенүлү, једимдү өдүп туру деп айдарга болбос. Бис бар једикпестерди јартап, оморды јоголторы јанынан турумкай иштер өткүрип јадыс.

Партиянын райкомы бойынын күнүн сайын өткүрип турган ижинде партийный, советский, хозяйственный, профсоюзный, комсомольский организациялардын, аймактын бастыра ишкүчиле јаткандарынын ајарузын бар једикпестерди јоголторго, хозяйственный, культурный строителствонын ончо бөлүктеринде иштин чындыйын, једимдү болорын јарандыраына ууландырып јат. Анайда ок аймактын партийный организациялары ишкүчиле јаткандарды интернационально тазыктыратан иштердин бүдүмин, эп-сүмезин кубулып, бу ишти комплексно, бүгүнги күннин некелтелерине келиштире өткүрерин амадап турус.

А. К. Сакашев,
партиянын Ондойдогы райкомынын качызы

МӨРӨЙДИ ПАРТИЙНЫЙ БАШКАРАРЫ

Кижининг күчин жиир класстар бийлегенин јоголткон обществодо тӱзӱлгӱн социалистический мӱрӱй јакшынак амадуларлу болуп јат. Социализмди бӱдӱрип турган обществодо мӱрӱйди канайда тӱзӱйтӱнин, оны кем башкаратанын, мӱрӱй кандый амадуларлу болотонын бистин ороондо Совет јан турган баштапкы ла јылдарда Владимир Ильич Ленин јартаган. Социалистический мӱрӱйдинг Ленин тургускан тӱс ээжилери: мӱрӱйлӱжип тургандар бой-бойларына болу-жары, мӱрӱй јарлу ӱдӱри, једимдерди тӱндештирип турары, озочылдардын ижининг јангы эп-сӱмезин, ченемелин ӱскӱ улус элбеде тузаланар аргалузы.

Владимир Ильич Лениннинг мӱрӱйди тӱзӱӱри јанынан бу ээжилериле бистин аймактын партийный организациялары социалистический мӱрӱйди тӱзӱп баштаарында башкарынып турулар. Партийный организациялар социалистический мӱрӱйди профсоюзный организациялар ажыра башкаргылайт. Мӱрӱйди профсоюзный организациялар тӱзӱп, кӱнӱн сайын башкарып јадылар. Партийный организациялар дезе, мӱрӱйгӱ чокум ууламјылар берип, партийный башкарту јеткилдеп турулар.

Аймакта кӱп коллективтер, колхозтордын ла совхозтордын, предприятиялердин ишчилери «сениле коштой сондоп турган ишчи болбозын!» деген кычырула мӱрӱйлӱшкилейт. Иштеп тазыккан, байлык ченемелдӱ озочылдар јиит ишчилерди шефствого алып, наставниктери болуп турган темдектер аймакта кӱп. Јакшы једимдерге једип, мӱрӱйдӱ озочыл болуп алала, мӱрӱйлӱжип турган коллективке, нӱкӱрине болу-жып туратан учуралдар база ас эмес. Ол јанынан Талицадагы совхозтын ан ӱскӱреечизи Петр Тимофеевич Головиннинг јозокту ижин темдектеерге јараар. Советский кижиге јаныс ла акту бойы јакшы иштеп турганы ас. Ол коштой иштеп турган нӱкӱри база јакшы иштезин деп кичеенет. Петр Тимофеевич кожо иштеп турган јиит коммунист Виктор Лопаревти ан ӱскӱрер ишке таскадып, ого бойынын

байлык ченемелин берип туру. Быжылгы жылда олардын бригадазы 1182 килограмм мүүс кезип алган.

Социалистический мөрөйдү тззз башкарарда жартамал иш анчадала жаан учурлу. Бу ишти токтодорго, үзүктелтирерге эмезе уйдадарга жарабас. Мөрөй, оныла колбулу жартамал-политический иш анчадала исторический учурлу күндерге, жаан байрамдарга белетенген ойдз тынжый берет. Бу күндерде бистин Кан-Оозы аймакта Владимир Ильич Лениннин чыккан күнинен ала 110 жылдыгына уткуй ишчилердин акту бойлорынын бешжылдык пландарын ла молжуларын бүдүрери учун социалистический мөрөй элбеди. Аймакта бойлорынын бешжылдык пландарын ойнунен озо бүдүрери учун мөрөйдз турушкан 50 кижиден 23 кижиде бойлорынын молжуларын бүдүреле, онынчы бешжылдыктын гвардеецтери боло бердилер. Олор — коммунисттер: ХХI партсездин адыла адалган колхозтын койчызы, КПСС-тин ХХI сездинин делегады, Социалистический Иштин Геройы Желмек Тоедович Тоедов; Кырлыктагы совхозтын койчызы Кара Тодошевич Урматов; «Ленинский наказ» колхозтын жылкычызы Махалин Николай Карманович; Нина Ивановна Кузякина — Жабагандагы совхозтын механизаторы ла оскз дз коп озочылдар.

Аймактын партийный организациялары «Идеологический ле политико-таскамал ишти мынан ары там жарандырары керегинде» КПСС-тин Тзс Комитединин жзбин жүрүмде бүдүрип, социалистический мөрөйдз партийный башкарарын кезем жарандырып ийдилер. Бу ишти бис профсоюзтардын, жербойындагы Советтердин, хозяйственный органдардын, общественный организациялардын учурун бийиктедерге кичеенип жадыс.

Мөрөй ХХII партсездин адыла адалган колхозто жакшы тзззлгзнин темдектеерге жараар. Мында профсоюзный организация журт хозяйствонун специалисттериле кожо кажы ла колхозчыла бойына кандый социалистический молжу аларга жараары жанынан куучындашкан. Бу колхозтын коллективи общественный малды жакшы кыштадып чыгарары жанынан бастыра аймакка кычыру эткен. Эмди ол кычыруны аймактын бастыра колхозторы ла совхозторы шззжип, малды жакшы кыштадары, малдан алар продукталарды государствога табыштырар пландарды ойнунен озо бүдүрери жанынан бойлорына чокум молжулар алып турулар.

Социалистический мөрөйдө тизөөринде жаан ишти комсомол өткүрүп туру. Комсомолдор мөрөйдө, коммунистический иш учун тартыжуда озочылдар болуп, бойлорун ээчиде өскө улусты апаргылап жат. Партийный организациялар баштаган аймакта комсомольский организациялар жип малчылардын ла механизаторлордын ортодо В. И. Лениннинг чыккан күнинен ала 110 жылдыкты жозокту уткыры учун социалистический мөрөй баштадылар.

Аймактын жип малчыларынын социалистический мөрөйинде 350-нен ажыра кижжи туружып жат. Мөрөйдүн итоторы «Комсомолдын прожекторында», жуучыл листоктордо, аңылу стенгазеттерде көргүзүлет. Мөрөйлөжип турган жип механизаторлордын көбизи быжылгы жылга алган молжуларын бүдүрүп салдылар. XII партсъездтин адыла адалган колхозтын механизаторы, комсомолец Санашев Вячеслав, «Путь Ленина» колхозтын механизаторы Гречкин Алексей 1980 жылдын планын бүдүрүп турулар.

Социалистический мөрөйдө турушкандарды материалый жылбиркеткениле коштой, моральный жылбиркедери жаан учурлу. Ого партийный организациялар анчадала тын аяру эткилейт. Моральный жылбиркедер аргалар жүзүн-башка болгоны жакшы. Бис калганчы өйдө мөрөйдүн озочылдарына уткуулду телеграммалар ийерин, путевкалар берерин тыгыдып турус.

Коммунистический иштин коллективинде мергендүчизинде деген мактулу ат-нере адаганы улусты көдүрүп жат. Бистин аймакта социалистический мөрөйдө 3520 кижжи, ишке коммунистический күүн-тапту болоры учун тартыжуда 939 кижжи, 93 бригада, 24 ферма, 47 коллектив туружып жат. 462 кижиге коммунистический иштин мергендүчизинин мактулу ат-нере адалган.

Же оныла коштой социалистический мөрөйдө бистин аймакта тизөөринде жедикпестер база көп. Кезик баш специалисттер, хозяйстволордын башкараачы ишчилери мөрөйдө башкараарын кичебей, мөрөй менин жерегим эмес деп бодогылайт. Мөрөй улусла иштейтен тиз арга болгонын олоор билбей жадылар.

Бис «иштенерге үренери» жанынан В. И. Лениннинг жакылазын кичееп бүдүрбей турус. Анчадала журт хозяйстводо научный эп-сүмеле тизөөрин кичеер керек. Онызы жокко мөрөйдүн де жедимдери жабыс болор.

Мөрөйдө иштин социалистический дисциплиназын тыгы-
дарына ајару ас болуп туру. Владимир Ильич Ленин иште
социалистический дисциплинаны тыгыдып, жуликтерле, јал-
куларла тартыжары керектү деп айдып турган.

Социалистический мөрөйдин партийный башкартузын
тыгыдар аргалар аймактын партийный организацияларында
көп. Бистин задачабыс — ол аргаларды толо тузаланары.

**В. Боровикова,
КПСС-тин Кан-Оозындагы
райкомынын инструкторы**

ЧЫЛААЗЫНЫ ЛОК ИШ НЕКЕЙТ

Бистинг партиябыстынг Төс Комитеди бойынын «Идеологический, политико-таскамал ишти жарандылары керегинде» жобинде коммунистический обществонын кижизин тазыктылары жанынан партийный организациялардын алдына жаан задачалар тургускан. «Эликманарский» совхозто идейно-тазыктырар иштерди алтаннан ажыра пропагандисттер, лекторлор, политинформаторлор ло агитаторлор өткүрип жат. Идеологический активтинг бу жаан отряды совхозтын партийный комитединин шинжүзи ле башкартузы ажыра иштеп туру.

Идеологический активтинг ончо ижи идеологический иштинг комплексный планы аайынча өткүрилет. Ол план мындый бөлүктөрдө туруп жат: 1) кыска экономический ле социальный характеристика; 2) идейный тазыктырар иштинг мероприятияези; 3) ишке тазыктыларынын мероприятияези; 4) нравственный тазыктырунын мероприятияези.

Комплексный планы тургузарда көп ишчилер туружып жат. Идеологический ишти мынайып пландап башкарганы идеологический иште туружып тургандардын тоозын көптөдөр, тазыктыру иш учун производствонун ончо бөлүктөрүнүн башкараачыларынын, учреждениелерди ле организацияларды башкарып тургандардын тазыктыру иш учун каруулу болорун бийиктедер арга берип жат. Өткүрип турган мероприятияелердин чындыгы ла једимдү болоры јаранган.

Ончо идеологический иштинг төс јеринде ишкүчиле јаткандардын политический ле экономический үредүзи туруп жат. Марксистско-ленинский үредүнинг жаан учурлу болгонун ајаруга алып, партийный комитет бойынын јуунында «марксистско-ленинский үредүни жарандылары жанынан партийный организациянын задачалары керегинде» сурак шүүшкен. Партийный комитет чокум иштер темдектеген мероприятие тургузып, политический ле экономический үредүнинг кружкторынын башкараачыларын јөптөгөн. Партийный комитет пропагандистский ишчилерди талдап аларына

аңгылу ајару эдип, идеологический иштинг бу каруулу бөлүгине бу ишти өткүрип билер улусты тургузып јат. Бүгүнгү күнде партийный ла комсомольский тогус кружокто беш бийик үредүлү, эки божотпогон бийик үредүлү, эки ле аңгылу орто үредүлү пропагандист иштеп јат. Мынан улам өткүрип турган үредүниң чыңдыйы јаранып, үренип тургандардын јилбүзи көдүрилген.

Партийный комитет ле совхозтын администрациязы политический ле экономический үредүге ончо ишчилерди тартып аларга амадап јат. Совхозтын төс ишчилери — мал ижинде тургандар, механизаторлор ончолоры экономический үредүде үренип турулар.

Экономический кружоктордын пропагандисттери бойлоры теоретический семинарда үренгилеп јат. Бу үредүни совхозтын директоры нөк. Плетенецкий өткүрип туру. Бу үредү пропагандисттердин ижинде болунын јетирип, олардын теоретический билгирин байыдат.

Идейно-политический таскадуда партийный комитет оосло айдар агитацияга јаан учур берип туру. Улустын иштеп ле јадып турган јерлеринде элбек кемдү агитмассовый ишти культуранын Эликманардагы комплекси өткүрип јат. Совхозтын ончо фермаларында агитпунктар, кызыл толуктар јаантайын иштейт, олардо социалистический молжулар кееркедиле јазалып көргүзилген, фермалар ла ишмекчилер ортодо социалистический мөрөй канайда өдүп турганы билчилген.

Бистинг совхозто «Јурттын ишчизи» деп радиогазет чыгарылып јат. Онын кажы ла берилтезин улус јилбиркел угуп, бойлорынын шүүятелерин редколлегияга бичийдилер. Радиогазет бойынын берилтелеринде совхозтын производственный ижи, озочылдар керегинде айдып, једикпестерди жоскорып, аракызактарды иштинг, дисциплиназын бузаачыларды илеезине чыгарат.

Партийный комитет, совхозтын администрациязы школдорло кожо үренчиктерди ишке таскадары јанынан элбек иштер өткүрип турулар. 1979 јылда совхоз иштинг ле амыралтанын лагерин туткан. Онын строительствозына јирме мунг салжовой акча чыгымдалган. Эликманардагы орто үредүлү школдо јаантайын иштеер производственный бригада төзөлгөн. Ол бригадага совхоз ДТ-54, МТЗ-80 танмалу тракторлор, ГАЗ-52 танмалу автомашина ла јер ижине ке-

ректү ончо журтхозяйственный јазалдар берген. Бис ол бригаданы совхозтын бөлүги деп бодоп јадыс. Уренчиктердин производственный бригадазынын бригадири совхозтын производственный бөлүгинин башкараачызы болуп, производственный пландашта туружып јат. Совхозтын специалисттери дезе журтхозяйственный производствонун экономиказынын тӱзӱлгӱлӱри, агрономия, механизация аайынча үредүлер ӱткүрип, үренчиктерле улам ла сайын тушташкылап турулар. Ишти мынайда тӱзӱгӱни јашӱскүримди совхозтын ижине тартып аларга јаан арга болды. Эки јыл мынан кайра совхозто иштеп турган јашӱскүримнин тоозы ончо ишчилердин тоозынын он сегис проценти болгон болзо, бӱгүн одус сегис процентке јетти.

Партийный комитет ле совхозтын администрациязы специалисттердин воспитательный иште учурын тыгыдарына јаан ајару эдип јат. Эмди бистин совхозтын ончо специалисттери пропагандисттер, лекторлор, политинформаторлор, агитаторлор болуп иштеп турулар. Партийный организация специалисттердин отчедын укканда, олардон јангыс ла производственный ишти канайда бӱдүрип турганын эмес, анайда ок тазыктыру иштерде канайда туружып турганын сурап јат.

Иштин арбынын кӱдүрерге јаан камаанын социалистический мӱрӱй јетирип јат. Онын учун партийный комитет бу јаан учурлу движениега чылаазыны јок ајару эдет. Совхозтын сиче ишмекчилери социалистический мӱрӱйдӱ туружып јат, ишке коммунистический кӱүн-тапту болоры учун тартыжу база элбеген.

Социалистический мӱрӱйдин итогторы улам сайын кӱргүзилип, стеной печать, радиогазет ажыра элбеде јарлалып јат.

Бу ончо иштер тузалу болуп турганын коллективтепи керектер јаранып турганы керелейт. Совхозто иштин дисциплиназы кӱдүрилген, социалистический ээжилерди бузуп турган учуралдар астаган. Оностогы журт Советтин јеринде калганчы эки јылдын туркунына бир де кижии коомой керек этпеген.

Совхозто тазыктыру иш ӱткүрерге материальный тӱзӱлгӱ јеткилинче бар. Бистин хозяйствобыстын јеринде културанын эки туразы, эки журт клуб, эки библиотека, културанын Эликманардагы Туразында автоклуб, кинопере-

движка иштеп јат. Культураның ончо учреждениелери культурный комплекске бириктирилип, јангыс план аайынча иштеп турулар. Ишти мынайда тӱзӱгӱни культураның учреждениелериниң ижиниң башкартузын јарандырар, једин бийиктедер арга берип јат. Совхозтың дирекциязы культураның учреждениелерин культуринвентарыла, керектӱ јазалдарла, техникала јеткилдеерине јаан ажару эдил туру. Совхозтың јеринде иштеп турган культураның бир туразын, эки јурт клубты совхоз туткан, политӱредӱниң кабинетине јазалдар, радиогазет чыгарарга аппаратура садып алган.

Бистин ижис бир де једикпес јок, ончозы јылма ӱдӱп туру деп айдарга болбос. Тӱзедилбей артып турган једикпестер де бар. Партийный комитет оморды кӱрӱп, билип, бастыра ийде-кӱчти, кичеемелди оморды јоголторго, ол ажыра совхозтың алдында турган производственный пландарды јенӱлӱ бӱдӱрерге кичеенип јат. Идеологический, политико-таскамалду иш кыска ӱйдин туркунына бӱдӱрип койотон кампания эмес. Ол партийный организациялардан, ончо коммунисттерден јаантайын ла чылаазыны јок турумкай иш ӱткӱрерин некеп јат.

В. И. Поклонский,
Эликманардагы совхозтың парткомының качызы

ИДЕОЛОГИЧЕСКИЙ ИШТИНГ ПРОГРАММАЗЫ

«Идеологический, политико-таскамал ишти мынан ары там жарандырары керегинде» КПСС-тин Төс Комитедининг јөбин Байголдогы агашкомбинаттын коммунисттери өткүретен идеологический иштинг программазы эдип бойына алдылар. Бу јөпти цеховой партийный организацияларда, профсоюзный ла комсомольский јуундарда, јурт Советтинг сессиязында шүүшкен. Лекторлор, агитаторлор ло пропагандисттер бойынын ижинде бу јөплө башкарынгылайт. Төс Комитеттинг јөбин јүрүмде бүдүрип, коллективте өткүретен бастыра идеологический иштинг бирлик планы бар.

Идейно-таскамал, јакшы кылыкка ла ишке коммунистический күүн-тапту эдип тазыктырар иштинг сурактарын улай ла партийный, профсоюзный ла комсомольский јуундарда, партбюронын ла месткомнын јуундарында шүүжип јадыс. Темдектезе, агашкомбинаттын текши партийный јуунында «коллективтинг ишчилерин коммунистический күүн-тапту эдип тазыктырар бастыра иштерди бириктире өткүрери јанынан партийный организациянын задачалары керегинде» суракты шүүшкенис. Партбюродо дезе, «Идеологический, политико-таскамал ишти мынан ары там жарандырары керегинде» КПСС-тин Төс Комитедининг јөбин Чуйкадагы цеховой парторганизация бүдүрип турганы керегинде сурак турды. Ишкүчиле јаткандарды коммунистический үредип тазыктырары јанынан келер өйлөргө тургускан комплексный планда јартамал-политический иш өткүрери, ишке коммунистический күүн-тапту эдип тазыктырары, советский патриотизмге ле пролетарский интернационализмге, физический тазыктырары, улус јуртаган јерлерде јартамал иш өткүрери темдектелди.

Коллективте өдүп турган идеологический, политико-таскамал ишти башкаратан ағылу совет бар. Советтинг председателине парторганизациянын качызы јөптөлгөн. Члендери: јурт Советтинг председатели, агашкомбинаттын директоры, орто школдын директоры, культпросветишчилер. Совет об-

щественный организациялардын өткүрүп турган идеологический ижин башкарып туру.

Парткабинет иштеп жат, анда секциялар төзөлгөн. Кажы ла секцияны парткабинеттин методический соведининг члени башкарып туру. Темдектезе, общественно-политический иштин, јашөскүрим ортодо өткүрер иштин ле өскө дө секциялар.

Парткабинетте јүзүн-башка политический, справочный, методический литература јуулган. Лектордын ла пропагандисттин, агитатордын ла политинформатордын толуктары бар.

Кажы ла ай сайын парткабинет идеологический активтин семинарын өткүрет, ол семинарда агитаторлор, лекторлор бойлорынын ижининг ченемелин угужат. Лекциялар кычыратан, политический докладтар эдетен, политинформация өткүретен аңылу күндер бар.

Бүгүңги күнде комбинатта идеологический ишти 36 агитатор, 12 лектор, 13 политинформатор, 8 пропагандист өткүрип туру. «Идеологический, йдейно-таскамал ишти мынан ары там јарандылары керегинде» КПСС-тин Төс Комитедининг јөби чыккан кийинде бис идеологический активти јангыртканыс. Бүгүн бисте ончо агитаторлор, пропагандисттер, лекторлор, политинформаторлор бийик ле орто үредүлү улус.

Бастыра идеологический политико-таскамал иштердин ортодо јаан учурлузы — улусты ишке коммунистический күүн-талту эдип үредип тазыктылары болуп јат. Бу задача ны бис социалистический мөрөй, коммунистический иш учун тартыжу, наставничество, өзүп јаткан јиит үйени ишмекчи класстын јанжыккан ээжи-јанына үредип тазыктырганы ажыра бүдүрип турус. Коллективте элбеген социалистический мөрөйді коммунисттер баштап турулар. Коммунисттер Сатень А. Т., Барбачаков В. Г., Ефремов Г. Ф., Шамов Д. А быјылгы јылдын пландарын СССР-дин јангы Конституциязынын экинчи јылдыгына бүдүрдилер.

Партийный организация социалистический мөрөйдө турушкандарды материальный ла моральный јилбиркедерине јаан ајару эдип туру. Мөрөйдө јенү алгандар, «Социалистический мөрөйдин јенүчили», «Онынчы бешјылдыктын мергендүчизи» деген медальдарла, мактулу грамоталарла кайралдалып јат, «Агашкомбинаттын эн артык ишчизи» деп күндүлү ат-нере адайла, портредин портретный галереяга

илип, ат-нерезин, эткен керектерин «Күндүлү китепке» бичип турус.

Коммунистический иш учун тартыжуда эки жүстөг ажыра ишмекчи туружып жат. Алтан китепке «Коммунистический иштин мергендүчизинин» мактулу ат-нерези адалган. Коммунистический иштин мергендүчилериле, наставниктерле семинарлар өткүрүп, олардын ижинин ченемелин жиит ишчилерге берерине тыг ажару болуп жат.

Партийный организация коллективте политический ле экономический үредүге жаан ажару эдип туру. Бу өдүп жаткан үредүлү жылда марксизмнин-ленинизмнин төзөгөлөрүнүн эки школы, комсомолдын ла жашөскүрүмнин кружогы, коммунистический иштин үч школы, бир теоретический семинар, үч экономический школ иштеп туру. Политический ле экономический үредүде бастыразы эки жүстөг ажыра китеп туружып жат.

Баштамы экономический белетеништи бастыра инженерно-технический ишчилер, ишмекчилердин одус проценти өттүлөр.

Ишкүчиле жаткандардын ортодо өткүрүн турган политический иште советский жадын-жүрүмди пропагандировать эдерине, советский патриотизмге ле пролетарский интернационализмге үредип-тазыктырарына жаан ажару эдип турус.

Иштин социалистический дисциплиназын тыгыдары жаан учурлу. Иш тудачыларла, ишти коомой чыгдыйлу бүдүрөөчилерле күүн-кайрал жок тартыжу өдүп жат. Коллективте иштин дисциплиназын бузаачыларды сатирический газетке бичип, оларго квартираларды адакы учунда берип жат.

Жаан ажару ишмекчини коллективтин бойында үредип тазыктырарына эдилет. Иштин дисциплиназын бузаачыларды, пландарды ла социалистический молжуларды бүдүрбөй тургандарды ла жектү иш эдечилерди коллективтин текши жуунында шүүшкени жаан тузалу болуп туру.

Иштин дисциплиназын тыгыдары учун тартыжуда профсоюзный ла комсомольский организациялар эрчимдү турушкылайт.

Оныла колбой бистин коллективте иштин дисциплиназын бузуу турган учуралдар эмди де көп деп айдар керек. Партийный организация иштин дисциплиназын тыгыдары учун тартыжуга комсомольский, профсоюзный организацияларды, журт Советтин депутаттарын, үй улустын Советин,

өскө дө общественный организацияларды тартып албаган. Бу иште культураның учреждениелеринин ишчилери, үредүчилер ле өскө дө интеллигенция база уйан туружып јат.

Бистин партийный организация ишкүчиле јаткандардын ортодо өткүрип турган идеологический ле политико-таска-мал иште өскө дө једикпес-тутактар көп. Бис эмди бу иште КПСС-тин Төс Комитединин јөбиле башкарынып, ол једикпес-тутактарды јоголторы, иш текши јаранарын јеткилдеп аларыста аланзу јок.

В. А. Чеконов,
Байголдогы агашкомбинаттын
партбюрозынын качызы

МИЛИТАРИЗМ — ЈУУ-ЧАКТЫН ТУБЕГИ

Орто чактагы болгон јуулар обществонын производи-
тельный ийде-күчтерин јайрадып, бүткүл экономический
райондорды түредип те турза, је андый да болзо, феода-
лизмди јоголторына, рынокторды элбедерине, телекейде
ишти үлештирерине, өскөртө айтса, эмеш бийиктей турган
социальный формацияга — капитализмге көчөрине бойы-
нын кеминде јөмөлтөзин јетирип турган. Је Күнбадыш Ев-
ропанын кезик государстволорында, США-да ла Японияда
монополистический капиталдын ийдези тынганы дезе про-
изводительный ийде-күчтерди, экономиканы јуу-чакка беле-
теер түбектү керекке, јуу-јепселди көптөдөр, онын өртөп-
јалдаар ла коскорып-јемирер ийдезин тынгыдарына экелген.

Эмдиги өйдиг милитаризми капиталистический ле јангы
өзүп турган бир кезек ороондордын јангыс ла ар-бүткендеги
байлыгын ла улузын бийлеп, базынып турган, экономикада
ла политикада бойынын күүн-табын јүктөп турган эмес, ја-
ныс ла эмдиги өйдөги реакциянын төс ийде-күчтеринин би-
рүзи болуп артып турган эмес, је анайда ок кижиликтин
келер өйдөги салымына коркушту түбек экелип јат.

Эмдиги өйдө телекейде кажы ла часта 45 миллион
доллардын баазына турар јуу-јепсел эдилет. Јуу-јепсел-
ге телекейдин чыгарып турган акча-јөөжөзи 300 мил-
лиард долларга јууктажып келди деп, ООН-нын Гене-
ральный качызы К. Вальдхайм 1975 јылда бойынын докла-
дында темдектеген. 1977 јылда бу тоо 350 миллиард, 1978
јылда дезе 400 миллиард долларга јеткен. Қалганчы он
јылдын туркунына (1976 јылга јетире) военный керекке
чыгарып турган чыгымнын өзүминин тебүзи јылына 2,5
процентке бийиктеген. Государстволордын военный керек-
терге чыгарып турган чыгымы албатынын су-кадыгын кору-
лаарына чыгарганынан — 2,5, үредүге чыкканынан 1,5 қа-
тапка көп болуп јат.

Јуу-чакка белетенерине чыгарып турган чыгымнын көп
јарымдай үлүзи США-га ла өскө дө капиталистический

ороондорго келишип јат. Мылтык-јепселди ле јуучыл техниканы эдерин оног ары көптөдөри олордын военно-промышленный биригүлерин јилбиркедип туру.

Стаскгольмдо амыр-энчүнин сурактары аайынча шинжү өткүрер институттын јартаганыла болзо, 50 жылдын туркунына (70-чи жылдар башталарга јетире) телекейде валовой продукциянын кеми 5 катапка, военный керекке чыгып дезе 10 катапка бийиктеген.

Капиталистический госуларстволордын башкарулары эмдиге ле јетире военно-промышленный комплекстерге јай берип, јууга белетенер шинжүлү иштер өткүрерине национальный бюджеттеринен көп акча-јөөжө чыгарып берги-лейт. Анайда јангыс ла национальный алкы-јөөжөгө эмес, је бастыра госуларствонун научный шинжү өткүрер базаны јол ачылып, јуу-јепселди көптөн эдип чыгарарына арга берилет. Капиталдын ороондорында јаан военный объекттер тудары ла ого көп акча-јөөжө берери элбек албаты-калыктан јажытту өткүрилип јат.

Бу керектер ончозы капиталистический госуларстволордын военно-промышленный биригүлеринде јуу-јепселди эдерин узак ойгө элбедип, оны көптөн эдип чыгарар арга берет. Анайдарда, монополистический госуларство военный продукцияны бир јанынан бойы јакыдып, экинчи јанынан оны садып алып јат.

70-чи жылдардын экинчи јарымында милитаризм база башка бүдүм алынып, экономиканын өзүмине айдары јоктын качаланын јетирип, башка-башка госуларстволордын, анайда ок бүткүл планетанын социальный јадын-јүрүмине, айландыра турган ар-бүткенине түбек јетирер боло берген.

Госуларствонун чындык социально-экономический өзүми бойыннын алдына ак-чек, агару амаду тургузар, промышленностьты ла јурт хозяйствоны өскүрер, обществонун керектегенин јеткилдеер, ар-бүткенди чебер тузаланар задачалар тургузары јолду. Је јуу-јепселди эдерин көптөткөни бу агару амадуларга удурлаштыра барып јатканын, эмди јуртап јаткан ла келер ойдо јүретен үйелерге јеткер экелип турганын јажырап арга јок.

Јуу-јепселле јепсенерин токтодоры аайынча ООН-нын Генеральный Ассамблеязын белетеп өткүрер ағылу комиссиянын өткүрген шинжүзинде телекейдин албаты-калыгынын ајарузы јеткер јок болорын јеткилдеер Советтин јаан-

тайынгы члендери болуп турган госу­дарстволордын воен­ный бюджетин 10 процентке астадала, чеберлеп алган ак­ча-жөөжөн­инг кезик үлүзин жаңы өзүп јаткан ороондорго бе­рери керегинде Советский Союзтын 1973 жылда 25 сен­тябрьда ООН-го эткен шүүлтезине эдилет.

Јуу-јепселди јоголторы јанынан иштеп турган ученый­лар 70-чи јылдардын талортозынан бери өткүрген шинжү­леринде јуу-јепселди астадарын улай-телей токтоду јоктон өткүргени онын түбегинен айрылар, ума јок акча-жөөжөни тузалу керекке ууландыргады арга берер эди деп јарта­гылайт.

Гран ары јанындагы ороондордын ученыйлары 1977 жыл­да өткүрген шинжү аайынча чыгарган бичигинде общест­венный фондторды үлештирер тушта төс ајаруда социаль­ный эмес, военный керек турар учурлу деген шүүлте эделе, оног кыйышпаска албадангылайт.

Он јылдын туркунына — 1946 жылдан 1967 жылга јети­ре — США федеральный бюджетинен 904 миллиард дол­ларды эмезе 57,3 процентин военный ийдени тындыларына чыгарган. Ол ок өйдө албатынын үредүзине, су-кадыгын ко­рулаарына, туралар тударына, јербойындагы јандарга бо­луш эдип јүк ле 96 миллиард эмезе бюджеттинг 6,08 про­центи чыгымдалган деп, Американын сенаторы Фулбрайт 60-чы јылдардын учында бичиген.

ООН-нын эксперттеринин темдектегендериле болзо, эм­диги өйдө военный керектерге чыгымдап турган акча-жөөжө­нинг јүк ле 1 процентин социально-экономический өзүмге ууландырган болзо, жаңы өзүп јаткан госу­дарстволорго јылдын ла үзеери 2 миллиард доллар акча берер аргалу болор эди. Ученыйлардын чотогоныла болзо, 1990 жылга јетире јер үстинде албатыны ару суула јеткилдеери 3 мил­лиард долларга једер эди. Бу тоо эмдиги өйдө жылына военный керектерге чыгымдап турган акча-жөөжөн­инг бир ле проценти болуп јат.

Јуу-јепселди эдери ле оныла јепсенерин көптөдөри жыл­дын ла ума јок акча-жөөжө јип браатканын мындый тоолор көргүзет. Лондондо стратегический шинжү өткүрер институт­тын тослорыла болзо, НАТО-нын тын деген ороондорынын 1972 жылда кажы ла киж­и бажына чыгарган акчазы мынай­да келишкен: США-да 399 доллар, ФРГ-да — 154, Англия­да—125, Францияда 121 доллар. Түндештирү эдип мындый

керекти көрөли. 1937 жылда кажы ла капиталистический госу-
дарствонун кижн бажына военный керекке чыгымдаган
акча-жөөжөзи 35 доллар болгон, жангыс ла фашистский Гер-
мания 58,8 доллардан чыгымдаган.

Телекейдеги айалганы бүткүлннче, ол тоодо советско-
американский колбуларды ондолторына КПСС-тин Төс
Комитединин Генеральный качызы, СССР-дин Верховный
Совединин Президиумынын Председатели Л. И. Брежнев
ле США-нын президенти Дж. Картердин ортодо Венада өт-
көн туштажузы јакшы салтарын јетирген. Је США-нын по-
литический башкартузы ол туштажуга ла тургузылган јөп-
төжүге удурлаштыра јуу-јепселди эдерин там ла көптөдөр-
гө јүткнп јадылар. Президент Картер США-нын военный
бюджетин астадары керегинде угускан да болзо, јуу-јепсел
эдереине федеральный бюджеттен чыгарып турган акча-жөө-
жө там ла көптөп јат. Чокумдалган тоолорло болзо, 1978—
1979 жылдарда ол 116,8 миллиард доллар болгон болзо,
1979—80 жылдарда — 130, 1980—81 жылдарда 141,2 мил-
лиард долларга једер. Бу США-нын бастыра историясында
бюджеттен чыгарып турган эн көп акча-жөөжө болуп јат.
1983—1984 финансовый жылдарда бу чыгымды 172,2 мил-
лиард долларга јетирери пландалган. Бу јүсјылдыктын
учына јетире канатту ракеталарды эдер программаны бү-
дүрери јанынан президент Картердин берген јөби бүтке-
жин, ол Американын албатызына база 125,5 миллиард дол-
лар чыгымдаарына экелер.

НАТО-нын члендери ороондордын да военный чыгым-
дары сүрекеј јаан: онын кеми 1949 жылдан ала 1978 жылга
јетире јылына 18,4 миллиардтан 188,4 миллиард долларга
элбеген. Јангыс ла калганчы он жылдын туркунына (1973
јыл башталарга јетире) НАТО-нын военный керектерге
чыгымдаган акказы 1237 миллиард салковой долларга јет-
кен. НАТО-нын Совединин 1978 жылда май айда Вашинг-
тондо өткөн сессиязы военный ийде-күчтерди узак өйгө өс-
күрер программа јараткан. Ол керекке 80 миллиард дол-
лар чыгарылар. НАТО-нын ороондоры военный керектерге
јылына чыгаратан чыгымды 3 процентке өскүрери темдек-
телген. Андый өзүмнен улам 70-чи жылдарда военный ке-
ректерге чыгымдайтан чыгым 60-чы жылдардагызынан 750
миллиард долларга көптөп, 2650 миллиард долларга једер.

Военный производствоны өскүрерин јаратпай турган

сенатор Фулбрайт 60-чы жылдардын ортозында мынайда бойынын ийде-күчине ле салымына иженетени чочыдулу темдектерлү боло берди. Андый ижениш жебрен Афиналарды, Наполеоннын Франциязын, нацистский Германияны шорлонышка ла-жайрадылышка экелген эди».

Эмдиги өйдө, 80-чи жылдар башталар алдында Пентагон ло НАТО ФРГ-ны ла НАТО-нын өскө дө ороондорын СССР-ге ле онын најыларына ууландыра Американын ракетно-ядерный жуу-жепселдин тургузатан стартовый площадка эдер амадулу пландар тургузып жат. «Нью-Йорк таймс» газеттин бичигениле болзо, НАТО-нын бийик жамылу эксперттери Күнбадыш Европада Советский Союзка удур ууландырган 600 «евростратегический» ракеталар тургузар күүндү.

Пентагоннын стратегтеринин шүүлтезиле болзо, Күнбадыш Европадагы ороондордо турган «Першинг» деп баллистический ракеталар «Першинг-1» деп ракеталарла солылар учурлу. США «Першинг-2» деп ракеталарды, байла, Италияда, Бельгияда, Голландияда ла Великобританияда тургузар деп, США-нын национальный коруланар министри З. Бжезинский угусты.

США-нын администрациязы «МХ» деп жаңы межконтинентальный баллистический ракета эдер жөп чыгарган. «МХ» Американын эн жаан «Минитмен-3» деп ракетадан эки катапка уур болор.

Ак Туранын айдыжыла болзо, «МХ» деп ракета США-нын жеткер жок болорын жеткилдеерге керектү. Же ол жанынан өскө дө шүүлтелер бар. Амыр-энчүни сүүген телекейлик общественность Вашингтоннын жөбин жуу-жепселди эдеринин база бир бөлүгү деп көрүп турулар.

Республиканец — сенатор Хэтфилдтин чотогоныла болзо, «МХ» деп ракетанын системазын эдери, президенттин айтканыла болзо, 33 миллиард эмес, 50 миллиард долларга турар, эмезе ого эмдиги американский военный бюджеттин үчинчи үлүзи барар. «МХ» ракетаны жуу-жепсел эдип тузаланарга 1989 жылда, «ОСВ-2» керегинде жөптөжү токтогонунун кийинде төрт жылдын бажында табыштылары темдектелген.

Пентагоннын ла НАТО-нын стратегический учурлу ракетно-ядерный жуу-жепселди онон ары көптөдөрине уулан-

дырган амадузына удурлаштыра Советский Союз жаңы амыр-энчү баштаңкай эткен. Бу жаңынаң КПСС-тин Төс Комитединин Генеральный качызы, СССР-дин Верховный Советдинин Президиумынын Председатели Л. И. Брежнев-тин ГДР-дин 30 жылдыгына учурлаган торжественный жуунда эткен шүүлтелерин телекей јилбиркеп шүүжип туру. Советский Союз Төс Европада бойынын жуу-јепселдү ийде-күчтерин 20 мунг кижиге астадар, оноң бир мунг танктарды ла өскө дө военный техниканы чыгарар жаңыс жаңдай јөп јараткан. Күнбадыш Европада ядерный жуу-јепселди тургузарын көйлөтпөзө, Советский Союз бойынын ороонынын күнбалыштагы райондорында орто ыраагына божодор ядерный жуу-јепселди оноң ары астадарына белен. «ОСВ-2» Договор күч алынып баштаза ла «ОСВ-3» аайынча жаңы јөптөжү-куучын баштаарга белен болгонын угузуп тура, СССР жаңыс ла межконтинентальный эмес, је өскө дө жуу-јепселди эдерин киреледип, токтодорго аргалар бедреп табар шүүлте эдип јат. Мында кажы ла жаңынын јеткер јок болор түңгей ээжилерди бүдүрери төс учурлу керек. «Советский Союз ла онын најыларынын амыр-энчү ле акту күүн-санаалу амадузы Европанын ла телекейдин албатыларынын јөмөлтөзин алынарынч бис иженип јадыс» — деп, Л. И. Брежнев угускан.

Советский баштаңкайлар телекейде кату айалганы јымжадарын тыңыдарында, жуу-јепселди эдерин көптөдөрин тектсдорында бистин орооннын политиказы бек ле чындык болгонын база катап керелейт. Амыр-энчүнин керегине јеткерлү жуу-јепселди эдерин астадып токтодоры, жуулган мылтык-јепселди јоголторы, жуу-чакту отты токтодоры, кату айалганы оноң ары јымжадары учун тартыжуны оноң ары тыңыдары, кажы ла албаты бойынын салымынын аайына бойы чыгып аларын јеткилдеери — КПСС-тин 24 съезди јөптөгөн лө 25-чи съездтин көндүктирген амыр-энчүнин Программазы шак андый.

Андый агару амаду советтердин маанызында 1917 жылда бичилген, оны бис эмди 62 жылдын туркунына кыйа баспай бүдүрип турус.

Д. А. Сортыяков,
КПСС-тин обкомынын лекторы

ТЫНҢ ӨЗҮМДҮ СОЦИАЛИЗМНИНГ АЙАЛГАЛАРЫНДА ГДР-дин JAШӨСКҮРИМИН ИДЕЙНО-ПОЛИТИЧЕСКИЙ ТАЗЫКТЫРАР ИШТИ СЕПГ БАШКАРЫП ТУРГАНЫ

Германиянын социалистический бирлик партиязы (СЕПГ) идейно-таскамал бастыра иштин төзөгөзи ишкүчиле жаткандардын элбек калыгына коммунистический көрүм-шүүлте берери, оларды марксизм-ленинизмнин үредүзине үредип тазыктырары деп шүүп жат. «Германиянын Социалистический бирлик партиязынын идейно-политический ижинин төс амадузы — ишмекчи классты ла бастыра ишкүчиле жаткандарды марксизм-ленинизмнин революционный үредүзиле жепсеери, оларго партиянын политиказын жартаары, олардын сагыш-шүүлтезине социалистический ууламжы берери, оларды тургузылган задачаларды бүдүрерине көдүрери, империалистический ле буржуазный идеологияла удурлажа тартыжарга чыдажар эдип тазыктырары» деп, СЕПГ-нин IX съездинде (1976 жылда, май айда) жарадып жөптөгөн Программазында айдылган.

СЕПГ жашөскүримле иштеерине агылу ажару эдип жат. ГДР-де социализмди бүдүрип келген бастыра өйлөрдө СЕПГ жашөскүримди жаан учурлу төзөмөл лө общественно-политический ийде деп көрүп келди. Партиянын съездтеринде ле Төс Комитеттин пленумдарында коммунисттердин классовый кереги — өзүп жаткан жиит үйени социалистический үредип тазыктырары учун каруулу болоры деп көп катап темдектелген. Бу ишти СЕПГ марксизм-ленинизмнин жашөскүриминин ортодо иштеер ээжилериле башкарынып жат. К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Ленин общественоны жагыртарында жашөскүрим эрчимдү ийде деп шүүп, жиит үйе жанынан ишмекчи класстын революционный партиязынын политиказынын научный ээжилерин тургускандар.

Коммунистический ле ишмекчи партиялардын ижинде ол ээжилерди бүдүргени келер өйдө телекейлик коммунистический движениеде жаан једимдер јеткилдейтен аргалар.

СЕПГ-де жашөскүримле иштеер байлык ченемел јуулган. Марксизм-ленинизмнин үредүзин ле социализмди бүдүрер текши закондорды ГДР-дин чокум общественно-историче-

ский айалгаларында творческий тузаланып, КПСС-тин ле өскө дө карындаштык партиялардын ченемелине жөмөжилп, СЕПГ өзүп јаткан јиит үйеле иштеерине бойынын аңылу эп-сүмезин кожуп јат. Јиит кыстарды ла ууларды социалистический тазыктырары јанынан СЕПГ-нин ижинин ченемели марксизм-ленинизмнин јашөскүрими керегинде үредүзин байгызып јат.

СЕПГ јашөскүримле иштееринде бойынын төс задачи — јииттерди ле кыстарды классовый үредип тазыктырары деп шүүйт. Јашөскүрим капитализмнен социализмге көчүп баратаны кыйалта јок керектүзин, ГДР талдап алган социализмнин јолы чике болгонын јашөскүрим јакшы ондоп, социализм јенери учун эрчимдү тартыжарын јеткилдеер керек. Бу иш анайда ок јашөскүримди ишмекчи класстын керегине ле пролетарский интернационализмге беринерине, марксизм-ленинизмнин теориясын ла јаан үйе улустын революционный ченемелин үренип билип аларына тазыктырар, јашөскүримнин иште ле общественный керектерде эрчимин бийиктедер, социалистический төрөли ле бастыратекши амыр-энчү учун тартыжарына белетеер учурлу.

Эки общественный системанын ортодо идеология јанынан тартыжу там ла курчый берген айалгаларда социалистический ороондордын, элден озо ГДР-дин јашөскүримин күнбадыштагы империализмнин пропагандазы мекелеп, төгүндеп, бойына тартып аларга амадайт. ГДР социалистический лагерьдин күнбадыштагы эн ле ыраак јаказында турган государство. Онын границазы — эки общественный системанын тартыжузынын границазы. Империализмнин идеологторы ишмекчи класстын ла јашөскүримнин ортодо колбуларды, СЕПГ-нин ле јайым немецкий јашөскүримнин Союзынын (ССНМ-нин) ортодо колбуларды уйдадарга амадагылайт. ССНМ «албанла турган организация», «јашөскүримнин партиязы», «СЕПГ-ге болужатан группа», «государствонын јашөскүрими» деген шүүлтелер таркаткылайт, фашисттердин «Гитлерюгенд» деп организациязыла түнгейлеер күүндүлер.

Социализмнин ороондорынын идеологический өштүлери социалистический најылыктын, ол тоодо ГДР-дин јашөскүримнин революционный сергелегин мокоодорго күјүренгилейт. Олөр национализмди, космополитизмди көпчидип, «коммунисттер јок социализмнин» шүүлтелерин таркадат.

Онын учун социалистический најылыкта јашöскүримниг классовой шүүлтезин бийиктедери марксистско-ленинский партиялардын, јашöскүримниг организацияларынын баштапкы номерлү задачазы болуп јат.

ГДР-де јашöскүримди классовой тазыктырары — элбек иш. Ого јашöскүрим марксизм-ленинизмниг теориязын үренери, албатыхозяйственный задачаларды бүдүреринде эрчимдү туружары, орооннын коруланар аргаларын тыгыдагы, јиит уулар ла кыстар культурно-јартамал ла спортивный иштерде туружары кирип јат.

Телекейде тын идеологический тартыш öдүп турган айалгаларда коммунистический көрүм-шүүлтениг төс ээжизин — партийность анчадала јаан учурлу. Партийность дегени — ишмекчи класстын, ишкүчиле јаткандардын јилбүлерин, науканын, чын керектин, ичкери өзүмниг јилбүлерин ачык-јарык корулаары, ол јилбүлер учун күүн-кайрал јоктон тартыжары. Бу иште улустын јүрүминде ле ар-бүткенде болуп турган керектерди диалектико-материалистический ондоор эп-сүмени эрчимдү таркадары керектү.

СЕПГ јашöскүримди үредип тазыктырарына јаантайын ајару эдип тура, өзүп јаткан јиит үйениг јүрүмде болотон общественный айалгаларды јаантайын ајаруга алып јат.

ГДР-динг јашöскүримининг јүрүминде бүгүнги күнде јаан учурлузы — олар социалистический ороондо өзүп тургандары. Јиит үйениг төс социально-экономический ле политический праволоры закон ло общественный праволор бслгслы адус јыл öткөн. Тын өзүмдү социалистический обществоны төзөп бүдүреринде јашöскүрим туружарын государство ағылу закондорло, ээжилерле јеткилдеп јат.

СЕПГ јашöскүримниг ортодо öткүрип турган ижинде төс ајаруны јиит ууларды ла кыстарды марксистско-ленинский көрүм-шүүлтелү эдип тазыктырганы, оларды социалистический патриотизмге ле пролетарский интернационализмге үреткени ажыра социалистический классовой таскадарына ууландырып јат. Бу иште СЕПГ марксистско-ленинский науканы творческий үренери ле социализмди ле коммунизмди бүдүреринде практический туружары бирлик болоры керегинде Ленинниг јакаруларыла башкарынат. «Экпиндү öдүп турган јүрүмле колбулар јок болзо» социалистический таскаду ла үредү једимдү болор аргазы јок деп, В. И. Ленин айдып туратан.

Классовый таскаду мындый амадулу болор учурлу:

— Јашöскүримге обществонын өзүминин закондорын ондог билип алала, ол закондорды бойынын керектеринде билгир тузаланарына болужары, јаан учурлу керектерди алдынан бойы шүүп бүдүрер эдип үредери;

— Јаңы коммунистический обществоны тözöp бүдүрери — ак-чек сагышла творческий иштенип турган кижинин кереги, онын учун эн учурлузы — ак-чек дисциплиналу иш. «Иш јокко, тартыжу јокко коммунистический брошюралардан ла произведениелерден кычырып алганынан эш-неме болбос» деп, В. И. Ленин РКСМ-нин III съездинде айткан.

«Социализмнин керектерин јакшы билип тургадый эдип јашöскүримге научный јепсел берер, марксистско-ленинский үредү артыктузын јартап, буржуазный идеологияга удурлаштыра эрчимдү тартыжу öткүрер; коммунизмди үренип билип алала, практический иште башкарынар эдер» деп, В. И. Ленин оног ары айткан.

Лениннин бу јакаруларыла СЕПГ јашöскүримнин ортодо öткүрип турган ижинде анчадала калганчы 10—15 жылда элбеде башкарынып јат. Јашöскүримнин ортодо иштеери јанынан КПСС-тин ченемелин творческий тузаланып турганынын шылтуунда СЕПГ-нин ижи јаан једимдү öдүп јат.

Јашöскүрим јанынан СЕПГ-нин политиказында база бар јаан керекти темдектеерге јараар. Партия јашöскүримнин алдына эл-јоннын ла государствонын јүрүминин јаан задачаларын тургузарынан јалтанбай јат.

СЕПГ-нин Программазында мынайда айдылган: «Германиянын социалистический партиязы јашöскүримге ончо јанынан бүдүп, тын өзүмдү социалистический обществоны бүдүреринде ле оног ары коммунизмге көчүп барарына керектү аргаларды јеткилдееринде каруулу иштер берип туру. ГДР-ди тындыдарында ла корыырында јашöскүрим јаан керектер эдер. Партия өзүп јаткан јиит үйеге ишмекчи класстын революционный, јуучыл ле иштеги ченемелин берип, јиит улус марксизм-ленинизмнин тözөгөлөрин үренип билип алзын, специальнозы аайынча терен билгирлү болзыч, анайда ок коммунизм учун эрчимдү тартыжаачылар болуп тазыксын деп кичеенер. Јашöскүримди коммунистический үренип тазыктырары учун аңылу каруулу болоры бастыра коммунисттердин классовый кереги болуп јат.

Аңайдарда, ГДР-де мынан ары социалистический өзүм-ди јеткилдеери республиканын өзүп јаткан јиит үйезин марксизмге-ленинизмге ле социалистический патриотизмге ончо јанынан тереңжиде үредип тазыктырарын керексип јат. СЕПГ ГДР-дин јашөскүримин коммунистический үредип тазыктырарын башкарып турганы јашөскүримнин социальный эрчимин бийиктедерине, онын классовый сознательнозын өскүрерине, тын өзүмдү социализмди бүдүреринде творческий туружарын јеткилдеерине јөмөлтө эдип туру.

«ГДР-дин јашөскүрими ишмекчи класстын революционный ээжи-јандарына беринген, СЕПГ-ле үзүк јок колбулу, коммунизмнин бийик амадуларыла башкарынып, СЕПГ-нин IX съездинин јөптөрин јүрүмде бүдүрерине бастыра керектерди эдерге белен» — деп, ССНМ-нин Төс Совединин баштапкы качызы СЕПГ-нин тогузынчы съездинде айткан.

«Јетенинчи јылдардын јашөскүриминен јирменчи јүс-јылдыктын учы јаар телекей кандый болоры камаанду. Кижиликтин келер өйи учун јашөскүрим каруулу, ненин учун дезе, келер өй — јашөскүримнин, ишкүчиле јаткан албатынын өйч болуп јат» — деп, Л. И. Брежнев бойынын куучындарынын бирүзинде айткан.

СЕПГ јашөскүримге јаан бүдүмји эдип тура, кижиликтин историзында болбогон јаңы обществоны төзөп бүдүрери быжу ла бек колдорго берилди деп иженип туру.

Ф. М. Марачев

БАЖАЛЫКТАР

От-јалбышта ла макта	1
Идеологический иштин төс ууламјылары	8
Мөрөйди партийный башкарары	14
Чылаазыны јок иш некейт	18
Идеологический иштин программазы	22
Милитаризм — јуу-чактын түбеги	26
Тын өзүмдү социализмнин айалгаларында ГДР-дин јашөскүримин идейно-политический тазыктырар ишти СЕПГ башкарып турганы	32

БЛОКНОТ АГИТАТОРА

Редакционная коллегия

Подписано к печати 10/XII 1979 г. Усл. п. л. 2,09. Уч.-изд.
л. 1,8. Формат 60×84 1/16. Заказ 4273. Тираж 513 экз.
Цена 5 коп. АН-11906.

Горно-Алтайское отделение Алтайского книжного издатель-
ства, г. Горно-Алтайск, ул. Горно-Алтайская, 36. Горно-Ал-
тайская типография, пр. Коммунистический, 27.

5 акча

ГОРНО-АЛТАЙСК · 1979